

Erkki Merimaa ja Pirkko Virtanen

ALKUSANAT

Koulunkäyntiavustajan ammatti on verrattain uusi tehtävä koulun monien työntekijöiden joukossa. Koulunkäyntiavustajan työ on erikäisten ja kulttuuritaustaltaan erilaisten oppilaiden ja opiskelijoiden kasvatusta-, ohjaus- ja huolenpitotyötä. Koulunkäyntiavustajat työskentelevät päiväkodeissa, peruskoulujen erityis- ja yleisopetuksen luokissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, lukiossa, koulujen aamu- ja iltapäivätoiminnaissa sekä erilaisissa vapaa-ajan toiminnoissa. Koulunkäyntiavustaja avustaja voi työskennellä vain yhden oppilaan kanssa, tai hänellä voi olla samanaikaisesti useita oppilaita.

Päävastuu opetustyöstä on opettajalla. Sujuva yhteistoiminta opettajan kanssa onkin keskeinen edellytys työssä menestymiselle. Opettajan lisäksi koulunkäyntiavustaja tekee yhteistyötä muun muassa koulukuraattorin ja -psykologin sekä oppilaiden perheiden kanssa. Samalla kun koulunkäyntiavustaja auttaa oppilasta selviytymään koulupäivän askareista, hän auttaa oppilasta myös itsenäistymään.

Koulunkäyntiavustajan tutkinnon voi suorittaa ammattitutkintona näyttökokein tai oppisopimuskoulutuksena. Astetta vaativampi on koulunkäyntiavustajan erikoisammattitutkinto.

Tässä oppaassa on kuvattu koulunkäyntiavustajan työn perusteita, koulua työympäristönä, oppilashuoltoa, vammaisia koskevia sopimuksia ja säädöksiä sekä koulunlainsäädäntöä. Opas antaa tietoa myös koulunkäyntiavustajan toimenkuvasta ja koulutuksesta. Toimittajien lisäksi tähän kirjaan ovat kirjoittaneet erityisopettaja Simo Rönty (*Moniammatillinen yhteistyö ja oppilaiden kohtaaminen*),

opetusneuvos Kaija Miettinen (*Ammatillisen koulutuksen HOPS ja HOJKS*) ja rehtori Alpo Suomi (*Koulunkäyntiavustajan työ ja sen kehittäminen: esimerkkinä Päiväharjun koulu*).

Opas on tarkoitettu erityisesti niille kouluavustajille, jotka eivät ole vielä suorittaneet koulunkäyntiavustajan tutkintoa. Tavoitteena on auttaa heitä työn alkuun. Myös jo koulunkäyntiavustajan tehtävässä toimineille ja tutkinnon suorittaneille opas tarjoaa tukea ja tietoa arkipäivän tilanteista selviämiseksi.

Opetusministeriön asettama työryhmä valmistelee parhaillaan esitystä erityisopetuksen pitkän aikavälin strategiaksi. Sen valmistuttua opetusministeriö käynnistää tarvittavat lainsäädännön muutokset. Nyt voimassa olevia säädöksiä noudatetaan niin kauan, kunnes mahdolliset muutokset annetaan.